

DE KORHAAN

VOGELWERKGROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

verenigingsorgaan van de vogelwerkgroep het gooi e.o

verschijnt 5x per jaar

Redactie : Henk Hardon
Wim Duurland

Redactie adres : Menno Simonszhoof 84, 1216 LM Hilversum

Verzending en ledenadministratie : Bep Dwars-van Achterberg,
Prinsenstraat 15, 1211 LS Hilversum
tel. 035-233973

Illustraties : Corrie v.d.Baan: Blz. 82, 94
Fred v.Klaveren: " 79, 83
Ronald Sinoo : " 92, 93, 100

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.

De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

INLEVEREN COPY : UITERLIJK 1 DEC.

INHOUDSOPGAVE

- 75- 77 : Programma
- 77- 78 : Tellingenrooster
- 78- 84 : Bestuursmededelingen en diversen
- 85 : Najaarsfenologie
- 86- 89 : Ruilverkaveling in de Eempolders
- 89- 90 : Sperwer en Havik rukken op
- 90- 91 : Ervaringen van een beginnend nestkastcontroleur
- 92- 93 : Vogelmoetheid?
- 93- 94 : Boomvalk slaat veldmuis
- 94 : Vogels tellen
- 95- 96 : De midwintertelling van Waterhoentjes in 1989
- 97-100 : Ontvangen literatuur
- 101-102 : Veldwaarnemingen

Vogels tussen Vecht en Eem

De verkoopadressen zijn:

Rick v.d. Akker	Gooiersgracht 15	Laren	02153-83071
Bep Dwars	Prinsenstraat 15	Hilversum	035-233973
Jaques Meijer	Molenpad 19	Weesp	02940-16502
Emmy Disselkoen	Meentzoom 47	Blaricum	02153-13451
Rob Kole	Torenavalk 22	Bunschoten	03499-82303
Joke van Velsen	Dotterbloemlaan 39	Baarn	02154-18804

PROGRAMMA

- Zaterdag 21 okt. Dagexcursie Hondsbosse Zeewering, De Putten en eventueel aansluitend een bezoek aan een duingebied, afhankelijk van de weersomstandigheden. De excursie staat onder leiding van Ron v.d.Brink en Rick en Inge v.d.Akker. We verzamelen om 6.00 uur op het Oosterspoorplein (d.i. achterkant van het station Hilversum). Brood en drinken meenemen, alsmede laarzen en regenkleding.
- Donderdag 26 okt. In de Goede Herderkerk aan de Simon Stevinweg te Hilversum zal de heer Zomerdijk uit Alkmaar om 20.00 uur een lezing houden over de Kuifeenden in Noord-Holland. Hij houdt zich al jaren bezig met het gedrag van Kuifeenden. Vanavond zal hij ook gegevens uit Het Gooi verwerken. Naast de Kuifeend zullen ook enkele andere eenden en de nieuwe Avifauna van Noord-Holland worden behandeld. Deze Avifauna wordt volgens een nieuw principe samengesteld.
- Zondag 12 nov. Ochtendwandelexcursie Laarder Wasmeer onder leiding van Jelle Harder. Verzamelen om 8.00 uur bij de ingang van het gebied, aan het einde van de Meerweg in Hilversum. De Meerweg begint bij de Anth.Fokkerweg, hoek Kamerl.Onnesweg en loopt langs het gebouw van Philips Telecommunicatie. Bij slecht weer laarzen aan. Eventueel wat eten en drinken meenemen.
- Maandag 13 nov. Vanaf 20.00 uur kunnen er in de Godelindescholengemeenschap, Tenierslaan 2 te Naarden, braakballen worden uitgeplozen. Dick Jonkers zal deze avond begeleiden. Wilt U zelf zorgen voor pen, papier, tandenborstel, pincet en eventueel een vergrootglas. Deze avond krijgt een vervolg op 11 december.
- Donderdag 23 nov. Dick Woets heeft ons laten weten dat hij deze avond verhinderd is, zodat de in de vorige Korhaan aangekondigde lezing helaas niet kan doorgaan. Ofschoon op dit moment nog niet exact bekend is wat er dan wel op het programma komt te staan, verwachten we U toch om 20.00 uur in de Goede Herderkerk aan de Sim. Stevinweg in Hilversum.
- Zaterdag 25 nov. Zesde Noordhollandse Vogeldag in Hoorn. Zie elders in deze Korhaan.

- Zondag 26 nov. Ochtendwandelexcursie door Naarden Vesting onder leiding van Willem Kraak.
We verzamelen om 8.30 uur op het Oosterspoorplein, Hilversum.
Om 9.00 uur vertrekken we vanaf het Dortmansplein in Naarden.
- Zaterdag 9 dec. Dag-auto-excursie Flevo Polder.
De excursie staat onder leiding van Ronald Sinoo e.a.
We vertrekken om 7.45 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum.
Brood en drinken meenemen.
- Zaterdag 16 dec. SOVONdag in de Reehorst te Ede.
Aanvang 9.30 uur.
- Maandag 11 dec. Vanavond kan er verder worden gegaan met het uitpluizen van braakballen, waarmee begonnen is op 13 november.
Eveneens in de Godelindescholengemeenschap te Naarden.
- Zaterdag 6 jan.1990: Ochtend-wandelexcursie door het Landgoed Oud-Naarden en richting Valkeveen.
De excursie staat onder leiding van Joke van Velsen e.a.
Verzamelen om 8.30 uur voor Oud-Valkeveen (Huizen).
- Donderdag 25 jan. Om 20.00 uur zal de heer Murriss een lezing houden in de Goede Herderkerk aan de Lieven de Keylaan te Hilversum.
Hij zal dia's laten zien van vogels in het Gooi.
Deze lezing is ook toegankelijk voor niet-leden.
- Zondag 28 jan. Ochtend-wandelexcursie door de Amsterdamse Waterleidingplassen, onder leiding van Jan van Bergeyk.
We verzamelen om 8.45 uur op het Oosterspoorplein te Hilversum.
Om 9.45 uur verwacht Jan van Bergeyk ons bij de waterleidingplassen.
Brood en drinken meenemen.
- Zaterdag 10 febr. Dagexcursie naar Friesland. We gaan daar de ganzen zien, die in de wintermaanden in grote getale in Nederland foerageren.
De excursie is onder leiding van Fred van Klaveren en Yolande Bosman.
Opgave voor deelname vóór 1 februari 1990 bij Joke.
We verzamelen om 6.30 uur op het Oosterspoorplein in Hilversum. Op het Oosterspoorplein wordt besloten of de excursie wel of niet doorgaat, afhankelijk van de weersomstandigheden!
Brood en drinken meenemen.

DEELNEMERS AAN DE EXCURSIES WORDT DRINGEND VERZOCHT OM BIJ ALLE EXCURSIES VOOR DE AANGEGEVEN TIJD AANWEZIG TE ZIJN, ZODAT OP TIJD VERTROKKEN KAN WORDEN!!

6-7-8 april 1990

Voorjaarsweekend Schiermonnikoog.

Dit bijna auto-vrije waddeneiland is een van de mooiste natuurgebieden van Nederland.

Wilt U mee, neem dan zo snel mogelijk schriftelijk of telefonisch contact op met Joke van Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn, tel. 02154-18804.

Als U zich eerst heeft aangemeld, maak dan de beraamde kosten ad f 80,- over op girorekening nr. 2529179 t.n.v. de penningmeester VWG 't Gooi e.o., Slauerhoffstraat 6, Weesp, met vermelding: "Voorjaarsweekend Schiermonnikoog".

Opgave en betaling dienen vóór 1 maart 1990 uiterlijk binnen te zijn (gestort op de girorekening van de VWG).

Bij ontvangst na 1 maart is deelname aan het weekend uitgesloten!

Bij onvoldoende aanmeldingen wordt het bedrag verhoogd met f 15,- p.p. !

We verzamelen op het Oosterspoorplein (achterkant station Hilversum) om 15.00 uur. Er wordt niet meer gewacht op laatkomers!

Wil iedereen, die niet naar het Oosterspoorplein komt, dit doorgeven aan Joke en indien U met de auto komt, dit ook graag even vermelden. Dit laatste in verband met degenen die niet in het bezit zijn van een auto en graag willen meerijden naar Lauwersoog vanaf het Oosterspoorplein.

We kamperen in de jeugdherberg van Schiermonnikoog.

Meenemen: Verrekijker, slaapzak, sloop, handdoek en washand, thermoskannetje (voorzien van Uw naam op de kan en op het deksel), warme kleding, muts, wanten, regenkleding, laarzen en brood voor vrijdagavond en zaterdagmorgen.

De boot vertrekt om 19.00 uur vanaf Lauwersoog. Men dient ruim (3/4 uur) van tevoren aanwezig te zijn bij de haven. Meld je even bij aankomst; dit in verband met de aankoop van de kortingskaart!

TELLINGENROOSTER

In de komende maanden staan de volgende tellingen op ons programma:

21/22 okt.: Eempolders	13/14 jan.: Eempolders
4/5 nov.: Eempolders	Ganzentelling
11/12 nov.: Ganzentelling	Midwinterwatervogeltelling
18/19 nov.: Steltloper telling *	27/28 jan.: Eempolders
Eempolders	10/11 febr.: Eempolders
2/3 dec.: Eempolders	17/18 febr.: Ganzentelling
16/17 dec.: Ganzentelling	24/25 febr.: Eempolders
Eempolders	
30/31 dec.: Eempolders	

Wie aan een of meer van deze tellingen mee wil doen (ook beginners die wel eens met een meer ervaren teller willen meelopen zijn van harte welkom!), kan zich hiervoor opgeven aan de volgende adressen:

Eempoldertellingen: Rob Kole, Torenavalk 22, Bunschoten, tel.03499 - 82303

Ganzentellingen)
Steltloper telling) Bep Dwars-v.Achterberg, Prinsenstraat 15, Hilversum,
tel. 035 - 233973

Midwinterwatervogeltelling: Wim Duurland, M.Simonszhof 84, Hilversum,
tel. 035 - 217222

- * Wie niet aan de steltloper telling mee kan doen, maar wel in of rond het weekend van 18/19 november steltlopers ziet, wordt verzocht hiervan een waarnemingskaartje in te sturen. Het gaat om de Kievit, Goudplevier, de Wulp en de Kempiaan.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

Nieuwe leden:

W.J.A.v.d.Veen	Meteorenstraat 109	1223 ES	Hilversum	035-834386
Mw. W.L.v.d.Veen,	hsgen.lid idem	idem		
VWG Schagen	p/a Irenestraat 14	1741 CS	Schagen	02240-98695

Weer lid:

I. van Woersum	Jac.Catslaan 6	1401 SL	Bussum	02159-12227
----------------	----------------	---------	--------	-------------

Adreswijzigingen:

P.Brinkerink	Leidseweg 94	3533 HA	Utrecht	
P.A.Bruyn	Postbus 99120	1400 NA	Bussum	
W.Heldoorn	Ambachtsweg 112	1271 CJ	Huizen	
V.v.d.Horst	Leidseweg 94	3533 HA	Utrecht	
W.Leurs	Heemraadweg 307	1382 GX	Weesp	
Vogelwacht Utrecht	p/a Dalmatie 13	3831 EE	Leusden	033-942380

Blijven lid:

P.Brinkerink	Leidseweg 94	3533 HA	Utrecht	
Mw. C.Ketelaar	Schimmelpenn.hof 9	1244 RB	Ankeveen	

Geroyeerd ivm contributie-achterstand:

Mw. B.E.Brandts Buys, Blaricum
Mw. M.Bruning, Amsterdam
Mw. A.v.d.Brink-v.Rossum, Laren
S.Schepel, Weesp

Naam en adreswijziging:

Vogelwerkgroep Haarlem in Vogelwerkgroep Zd.Kennemerland,
p/a Thorbeckelaan 31, 1981 CH Velsen-Zuid.

Overleden:

H.M.van Joolen, Bussum

TELPOST

CORVERSBOS

(Alle mededelingen betreffende vogeltrektellingen over de telpost in het Corversbos zullen in het vervolg op deze wijze in de Korhaan worden aangekondigd).

De datum van de laatste herfsttrektelling (simultaantelling) in november staat helaas verkeerd in de Korhaan nr. 3. Dit moet natuurlijk zijn: zaterdag 25 november, i.p.v. 28 november.

Op zaterdag 27 januari 1990 wordt in de Blijde Boodschap te Utrecht weer een landelijke dag georganiseerd voor alle vogeltrektellers in Nederland. Aanvang 10.00 uur. Meer hierover in de volgende Korhaan.

Wist U dat oktober de belangrijkste maand is voor vogeltrek? In 1988 trok maar liefst 70% van de trekvogels in deze maand over de telpost! Schroom niet en kom eens met ons meekijken; juist beginnende vogelaars kunnen hier veel leren! (Plattegrond in Korhaan nr. 3).

En wist U dat de eerste tekenen van die aangekondigde meedogenloos strenge winter door de tellers al zijn waargenomen? De eerste IJsgors met name (zie tekening) is al op de telpost gesignaleerd! Laat het nu maar vriezen!

Fred van Klaveren.

ACTIE KOOLMEES

Bij de Vogelwerkgroep Den Helder staat 1989 in het teken van de Koolmees. Een werkgroepje houdt zich met deze vogel bezig, heeft zich een aantal vragen gesteld en hoopt in november de resultaten te kunnen presenteren. Om aan zoveel mogelijk informatie te komen vragen zij ook Uw medewerking. Zo zijn er vast mensen die beschikken over ringgegevens, kennen mensen misschien vreemde nestplaatsen, hebben mensen nestkastprojecten gedaan, zich bezig gehouden met broedvogelinventarisaties of anderstellingen verricht.

Zij zouden het zeer op prijs stellen als U Uw gegevens/verslagen zou willen afstaan, ook al zijn deze niet van recente datum. Een fotocopy is meer dan welkom. U kunt deze rechtstreeks zenden aan:

I.Krol

Hr.W.van Egmondstraat 31
1785 LK Den Helder

NESTKASTCONTROLEURS EN ASSISTENTEN GEVRAAGD

Heeft U nog nooit nestkasten gecontroleerd? Probeer het dan eens een keer. O, U weet niets van nestkasten en hun bewoners! Geen zorgen. De subgroep Nestkasten zorgt dat U voor het seizoen 1990 bent klaargestoomd. Bovendien is er nog een handleiding voor nestkastonderzoek, die op alle vragen antwoord geeft. Ook is er de mogelijkheid om eerst een seizoen als assistent met een ervaren controleur mee te lopen.

Wat hebben wij als subgroep U te bieden?

Allereerst de mogelijkheid om zelf de bewoning van nestkasten te gaan volgen. In het broedseizoen het samen met een ringer ringen van de jongen van een aantal soorten en indien gewenst ringen van oude vogels tijdens winteravondcontroles. Natuurlijk de jaarlijkse bijeenkomsten, waarop ervaringen met andere controleurs worden uitgewisseld, plannen worden gemaakt of een lezing wordt gehouden. De nieuwsbrief van de subgroep met wetenswaardigheden wordt automatisch toegestuurd evenals het jaarlijkse verslag.

Op verzoek de landelijke nieuwsbrief van de Werkgroep Nestkastonderzoek van SOVON.

Wat wordt er van U verwacht?

Vanzelfsprekend dat de kasten worden gecontroleerd. Op tijden dat het U schikt, als het vanaf begin april tot ongeveer half/eind juni maar eens per circa tien dagen is. Het per controle vastleggen van de gegevens en aan het eind van het broedseizoen verwerken op een totaalstaat.

Aan tijd kost een controle van twintig nestkasten ongeveer 1½ uur.

Wij hopen dat een aantal leden zich tot het nestkastonderzoek voelt aange-trokken, want jaarlijks vallen er door verhuizing, studie e.d. controleurs af.

Opgave bij Marijke de Graaf 02152-60456,
of bij Dick Jonkers 03434-51109.

Schriftelijke opgave: Juffersland 16, 3956 TT Leersum.

VERKOOP VAN PUBLIKATIES VAN DE VOGELWERKGROEP

In de ruim twintig jaar die de vogelwerkgroep nu bestaat zijn er vele rapporten en verslagen verschenen. Deze werden naar de diverse natuurbeschermingsorganisaties verstuurd en ter beschikking gesteld van de medewerkers, die aan de totstandkoming hadden bijgedragen. Voor niet-medewerkers waren de publikaties niet verkrijgbaar.

Op de bestuursvergadering van 5 september 1989 is besloten, dat alle nog beschikbare en nog te verschijnen publikaties tegen kostprijs voor niet-medewerkers te koop zullen zijn. De prijzen lopen uiteen van f 1,- tot f 5,-, exclusief verzendkosten.

Een lijst van alle publikaties is in de vorige Korhaan verschenen.

Bezoekers van werkavonden, thema-avonden en lezingen kunnen de uitgaven op die avonden aanschaffen of hun wensen kenbaar maken.

VERSLAG EEMPOLDERTELLINGEN.

Op de werkavond van 2 oktober 1989 is een nieuw verslag uitgekomen van de Eempoldertellingen. In dit verslag worden de resultaten over de periode van 1979 tot en met 1984 besproken. Leden van de Eempoldertelgroep en/of degenen die in de betreffende periode aan de tellingen hebben deelgenomen en nog geen exemplaar hebben ontvangen, kunnen contact opnemen met Rob Kole. Er is een beperkt aantal exemplaren beschikbaar voor belangstellenden die geen lid zijn van de subgroep Eempolders. Voor deze exemplaren zal een geringe vergoeding (f 2,50) worden gevraagd.

VOGELS IN EN ROND DEN HAAG

Daarover kunt U alles te weten komen in het Inventarisatierapport 1988, dat de Vereniging voor Vogelbescherming 's-Gravenhage e.o. onlangs heeft uitgegeven. Behalve de parken in Den Haag zelf zijn daarbij ook een aantal groengebieden in Rijswijk, Voorburg, Wassenaar en Leidschendam in het vogelonderzoek betrokken. Daarnaast bevat het rapport ook korte bijdragen van andere actieve vogelgroepen in de Haagse regio, zodat door het rapport ook een goed inzicht in de vogelbevolking in de omgeving van Den Haag wordt verkregen.

U kunt het rapport bestellen door overmaking van f 9,- op giro 3586185 t.n.v. Penningmeester Haagse Vogelbescherming, onder vermelding van "Inventarisatierapport 1988".

Voor nadere informatie kunt U contact opnemen met de heer J.Wiersma, tel. 070-250189.

KALENDERS

De bekende vogelkalender van de Stichting "Het Vogeljaar" is er weer en deze uitgave is weer minstens net zo mooi als alle voorgaanden. Voor de prijs van f 13,50 p.st. zijn ze verkrijgbaar bij Loes Hartog, B.Ingellaan 12 in Ankeveen. Tel. 035 - 61905.

NOORDHOLLANDSE VOGELDAG

Op Zaterdag 25 november 1989 organiseert de Stichting Vrijwillig Natuur- en Landschapsbeheer Noord-Holland (VNLB), in overleg met de Stichting Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) de zesde Noordhollandse Vogeldag in de schouwburg 'Het Park', Westerdijk 49 te Hoorn.

Centraal thema: "Nieuwe beheersmaatregelen voor vogels" (Uit te voeren door overheid, particulieren, vrijwilligers en vogelwerkgroepen).

9.30 - 10.00 u. Ontvangst met koffie en thee
10.00 u. Openingswoord voorzitter S.V.N.
12.30-13.30 u. Pauze
16.15 u. Sluiting

Wij lezen voor U in Natuurbehoud:

PRESENTATIE-AVOND NATUURMONUMENTEN

Dinsdag 24 oktober 1989 in de Zuiderkerk, hoek Ceintuurbaan/dr.A.Kuyperlaan te Bussum. Aanvang 20.00 uur.

Lezing: Het wel en wee van de grutto tijdens broedseizoen, trek en overwintering, door Dirk Tanger.

Vanaf september trekken de vogels weg naar Afrika. Langs welke gebieden in Europa gebeurt dat en waarom blijven ze daar maar zo kort? Ze overwinteren in Noord- en West-Afrika in gebieden met ondiep water. Met duizenden tegelijk. De landen daar willen hun natte gebieden in cultuur brengen. Kan er een evenwicht worden gevonden tussen de verschillende belangen?

In maart trekken de vogels weer terug naar hun broedgebieden, via Spanje, Italië en Frankrijk. Wat kan er in EG-verband worden gedaan?

Deze avond wordt door de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten tezamen met het plaatselijk comité 't Gooi e.o. van het WNF georganiseerd. Toegang vrij voor leden en niet-leden.

OPROEP THEMA-AVOND

Zoals U wellicht weet, willen wij op de werk/contactavonden, die gehouden worden in de Godelindeschool te Naarden, gaan werken met bepaalde thema's. In september is dit geweest: de herfsttrektellingen in het Corversbos. Mocht U zelf over een bepaald vogelonderwerp iets kunnen en willen vertellen dan zouden wij dat graag van U horen. U kunt hiervoor contact opnemen met Rick van den Akker, Gooiergracht 15, 1251 VA Laren NH, telefoon: 02153-83071.

Namens de subgroep Avifauna:
Rob Kole, Jelle Harder, Rick van den Akker.

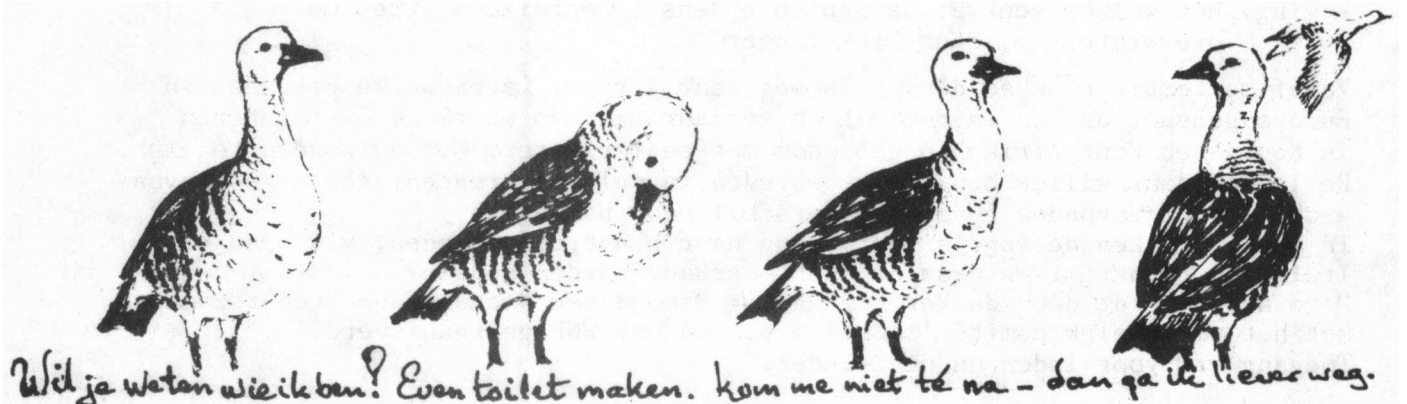
OPROEP VAKANTIE-DIA'S

Diverse leden maken dia's van vogels. Deze leden worden in de gelegenheid gesteld om hun dia's te laten zien. Afhankelijk van het aantal zal dit gebeuren op een thema-avond en/of een lezing. Eenieder die dia's wil laten zien kan contact openemen met Rick van den Akker
Gooiergracht 15
1251 VA Laren NH
tel. 02153-83071.

TUSSEN DELFT EN OVERSCHIE

Corrie van der Baan

Nee, nu eens niet een Ooievaar en een luid wenende kikker, maar een vreemde solitaire gans, die alleen maar gras eet. Tijdens een fietsvakantie in augustus zag ik hem daar weer. Een zuster van mij, die in Zweth woont, waar het riviertje de Zweth uitmondt in de Schie, had hem vanaf januari al steeds gezien. Hij had daar zijn vaste plek op het grasdijkje langs de Schie. Een vreemde, mooie overwinteraar. De grootte van een Kolgans, met zwarte snavel en poten, maar met witte hals en kop. Mooie zwart-wit gestreepte flanken, naar de witte borst uitlopend in kleine zwarte vlekjes. Bruin-blauwe vleugels, met witte onderzijde. Donkerbruine, bijna zwarte staart, rechthoekig als bij de Nijlgans. Zacht tokkelend geluid als je hem te na komt, doch niet uitgesproken schuw. Terwijl ik hem op twee meter afstand tekende, poseerde hij rustig. Zoekend in diverse vogelboeken kon ik hem niet thuisbrengen. Vogelkenners daar in de omgeving weten het ook niet. In het boek 'RUIMTE VOOR VOGELS' van de aktie "Save the Birds" van het Wereldnatuurfonds komt op bladzijde 93 een gans voor, die als eenling tussen een aantal Grijskopganzen op de Falklandeilanden vertoeft. Deze lijkt sprekend op de solitaire gans bij Zweth aan de Schie. De naam van deze gans is:

Magelhaengans.

Kan het zijn dat hij tijdens de Falklandoorlog via Engeland in ons land verzeild geraakt is? Komt hij in één van onze dierentuinen voor? Of is het een half-albino Kolgans of Nijlgans?
Wie helpt mij uit de droom?

KRAANVOGELWAARNEMINGEN GEVRAAGD

Als de weergoden ons gunstig gezind zijn is de kans groot dat we ook dit najaar weer Kraanvogels kunnen waarnemen boven het Gooi en de Vechtstreek. Gezien de ontwikkeling van de Kraanvogel als doortrekker in de herfst verwacht ik dat, bij een heersende oostenwind tussen eind oktober en begin november, net als in 1988 weer troepen van deze indrukwekkende soort het luchtruim zullen doorkruisen.

Willen we een goed overzicht krijgen van de Kraanvogel als trekvogel over ons werkgebied, dan zijn ook úw waarnemingen van onschatbare waarde. Noteert U bij elke waarneming altijd het aantal, de exacte tijd en datum, de plaats van waarneming en de vliegrichting. Op deze wijze kunnen de vliegroutes van de groepen op verantwoorde wijze getraceerd worden en worden dubbeltellingen uitgesloten.

U kunt Uw gegevens aan mij toesturen of insturen via een waarnemingskaartje. Overigens, meer informatie over de Kraanvogel vindt U in het boek "Vogels tussen Vecht en Eem" en in Korhaan nr 1, 1989.

Fred van Klaveren
Berkenhof 3
1241 VP Kortenhoef

CURSUS VOGELHERKENNING

De najaarscursus Vogelherkenning start op 25 oktober a.s. Dus op een Woensdag, anders dan we vele jaren gewend zijn geweest. Hopelijk kunnen nu degenen, die om een andere avond gevraagd hebben, deze cursus volgen.

De bedoeling van deze cursus is, Uw kennis van vogels in eigen omgeving te vergroten. De cursus bestaat uit zes theorie-avonden en enkele excursies onder leiding van ervaren vogelaars.

Voor leden van de VWG bedragen de kosten f 20,- p.p.

De theorie-avonden worden gegeven in de Zuiderkerk te Bussum, hoek Ceintuurbaan/Abr.Kuyperlaan. Aanvang 20.00 uur.

Graag van tevoren even opgeven bij:

A.C.L.van Klaveren-van Oord, Berkenhof 3, 1241 VP Kortenhoef.
Tel. 035-61426.

VERVOLGCURSUS

Vanaf januari 1990 wordt er weer een vervolgcursus gegeven. Het exacte programma is nog niet bekend, maar het thema zal zijn: "Inventarisatie".

De avonden worden gehouden op de tweede maandag van de maand, te beginnen in januari tot (vermoedelijk) april.

Elke avond begint om 19.45 uur precies; de zaal is open vanaf 19.30 uur.

De avonden worden gehouden in de Godelinde Scholengemeenschap, Tenierslaan 2 te Naarden.

Enige basiskennis van vogelzang is voor deze cursus wel vereist.

De volgende onderwerpen zullen o.a. besproken worden:

- terreinkennis
- kaartlezen
- zekere/waarschijnlijke broedgevallen
- coderen
- tel- en verwerkingsmethodiek

Naast het theoretische gedeelte is het de bedoeling dat de cursisten een gebied op broedvogels gaan inventariseren. Het is nog niet helemaal zeker, welk gebied onderzocht gaat worden.

De kosten voor deze cursus bedragen f 10,- per persoon.

Er kunnen maximaal 40 personen aan meedoen; het is dus zaak om U zo snel mogelijk aan te melden bij Yolande Bosman, Straatweg 90, 3621 BS Breukelen.

Dus: Als U wilt meedoen, stuur dan onderstaand strookje vóór 1 december a.s. op naar Yolande Bosman.

Namens de "Vervolgcursus":

Rick van den Akker.

.....

Naam :.....

Adres :.....

Postcode:..... Plaatsnaam:.....

Telefoon:.....

wil meedoen aan het themablok "Inventarisatie".

.....

NOG EENMAAL DE VOGELSCHROTEN IN KORTENHOEF

A.C.L.van Klaveren-van Oord

Ja hoor, voordat de bouwvakvakantie begon zijn alle 46 woningen voor en achter musvrij gemaakt. In een razend tempo, nest of geen nest, bewoond of onbewoond, zijn de vogelschroten aangebracht. Ook ons persoonlijk verzoek om ons over te slaan werd, pas ná het aanbrengen der schroten, afgewezen. Tijdens die werkzaamheden waren wij net even niet thuis; alsof ze er op gewacht hadden.

Vier weken later zijn er gierzwaluw dakpannen aangebracht. Ca. 4 st. per blok van 6 huizen, dus minder dan toegezegd was. Wij boften: op ons huis hebben we zowel voor als achter twee van die pannen geplaatst gekregen. Als beloning voor ons gezeur?

De mussen hebben nog drie dagen rond gevlogen en hebben het toen voor het grootste gedeelte voor gezien gehouden en zijn vertrokken. Naar onze schatting zijn er nog maar twee van de tien overgebleven.

We missen het getrip en getsjilp in de dakgoten en zijn nu benieuwd of we van de winter nog mussen (en hoeveel) op de voedertafel krijgen.

Op de vraag, hoe het komt dat er zo weinig mussen overblijven bij de woningen hebben we althans één antwoord.

NAJAARSFENOLOGIE 1989

Het is alweer enkele jaren geleden dat er een fenologie-onderzoekje is gedaan bij de Vogelwerkgroep. Een fenologie-onderzoek legt de aankomstdata vast van trekvogels. In de herfst doe je dat met de wintergasten en in het voorjaar met de broedvogels.

Aan de hand van zoveel mogelijk waarnemingen kun je proberen te bekijken welke relaties er met het weer zijn te trekken. In de loop der jaren kun je ook naar eventuele verschuivingen hierin kijken. Het fenologie-onderzoek is een eenvoudig onderzoek, iedereen kan eraan meedoen.

Aan U wordt gevraagd van onderstaande vogelsoorten Uw waarnemingen in te vullen (maak zo nodig een copie van deze bladzijde en doe hem in Uw vogelgids/notitieboekje). Vermeld alleen waarnemingen binnen ons werkgebied.

Soort	Datum:		Aantal:	
	Plaats:			
	1e waarneming	2e waarneming	Algemeen voorkomend	
Smient				
Toppereend				
Brilduiker				
Grote Zaagbek				
Nonnetje				
Kolgans				
Wilde Zwaan				
Kleine Zwaan				
Kramsvogel				
Koperwiek				
Sneeuwgorst				
Sijs				
Frater				
Kruisbek				
Keep				
Bonte Kraai				

De formulieren moeten uiterlijk 1 december worden opgestuurd naar Jelle Harder, Meteorenstraat 45, 1223 ER Hilversum. (Tel.035-852842) Ook half ingevulde formulieren of slechts een enkele waarneming zijn van belang! In de Korhaan komt t.z.t. een overzicht van de inzendingen.

RUILVERKAVELING IN DE EEMPOLDERS

Rob Kole

Wie op een zomerse dag op de fiets door de Eempolders rijdt, kan al gauw worden getroffen door de enorme ruimte en de rust die er heerst. De tijd waarin er nog eenvoudigweg met de zeis werd gemaaid ligt al ver achter ons en er wordt vanzelfsprekend regelmatig door de boeren met trekkers en allerlei gecompliceerde machines op het land gewerkt. Toch zijn er nog voldoende rustige gedeelten in het gebied. Daar kan men zich, ver weg van de snelweg, nog haast alleen op de wereld wanen. De rust is er echter slechts schijnbaar. Achter de schermen wordt al hard gewerkt aan de uitvoeringsfase van de ruilverkaveling voor dit gebied.

Plannen voor een ruilverkaveling in het Eemland bestonden er al jaren. Er zijn hier vrij veel boeren met verspreide of ver afgelegen percelen. Sommige boeren wonen in de bebouwde kom van hun dorp en hebben hun land ver van hun boerderij. Een aantal van hen hebben hun land of een deel daarvan zelfs aan de overzijde van de veerpont in Eemdijk. Ook de waterhuishouding van het gebied is in de ogen van veel van de boeren niet optimaal.

In 1963 diende het Waterschapsbestuur uit Soest de eerste aanvraag voor een ruilverkaveling in. In 1970 dienden ook de gemeentebesturen van Bunschoten en Eemnes en de boerenorganisaties A.B.T.B. en C.B.T.B. nog enkele aanvragen in. De doelstelling was het verbeteren van de agrarische bedrijfsvoering door het opzetten van een ruilverkaveling, waarbij er naar gestreefd werd de waterhuishouding te verbeteren en de gemiddelde rij-afstanden voor de boeren te verkleinen. De voorbereidingsfase kwam echter pas goed op gang nadat op 16 september 1977 de Landinrichtingscommissie (LIC) "Eemland" werd geïnstalleerd. Het vastgestelde ruilverkavelingsgebied ligt in de gemeenten Eemnes, Bunschoten, Amersfoort, Baarn en Soest. De totale oppervlakte is ca. 8050 ha.

Omdat de landelijke en provinciale overheden van mening waren dat er rekening gehouden moest worden met de grote cultuurhistorische en natuurwetenschappelijke waarde van het Eemland werd de LIC "breed" samengesteld. Er kwamen, naast de vertegenwoordigers van de boeren en van de plaatselijke overheden, ook twee leden uit de kringen van de natuurbeschermingsorganisaties in deze commissie. Deze twee leden van de LIC werden ondersteund door de "Overleggroep Eemland", waarin naast Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten onder andere ook onze Vogelwerkgroep een aantal jaren vertegenwoordigd was.

Er volgden jaren van vrij moeizaam overleg. In de loop van de tijd zijn de plannen steeds weer gewijzigd. Dit was voor een deel het gevolg van de soms tegenstrijdige belangen van de boeren zelf en door geregelde aanpassingen van de vele voorschriften, plannen en regelingen van de diverse overheidsinstanties. Op 11 juli 1986 werd door de LIC het "Voorontwerp landinrichtingsplan ex artikel 76 van de Landinrichtingswet voor de ruilverkaveling "Eemland" vastgesteld, waarna een voorlichtingscampagne en een inspraakprocedure is gevolgd. Sindsdien zijn er in de plannen echter niet veel belangrijke wijzigingen meer geweest. Na ruim 10 jaar van voorbereiding werd het plan op 2 juni 1988 in stemming gebracht en aangenomen.

Nadat in het begin van de jaren zeventig het startsein voor de ruilverkavelingsplannen was gegeven en deze serieuze vormen begonnen aan te nemen, leek het al snel duidelijk dat er hoe dan ook ingrijpende maatregelen en veranderingen waren te verwachten. Daarom werd er door een aantal natuurbeschermingsorganisaties de actie "Redt het Eemland" op touw gezet. Hierbij waren onder andere ook onze VWG en de Vogelwacht Utrecht betrokken. De actie had als doel het inzamelen van geld dat bestemd kon worden voor de aankoop van grond voor het inrichten van een natuurreservaat. Daardoor zou de schade in elk geval enigszins beperkt kunnen worden. De opbrengst van deze actie is overhandigd aan de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, die het beheer over de in te richten reservaatgebieden zal gaan voeren.

Hoewel het voor de stemming nog niet zeker was dat de voorgenomen ruilverkavelingsplannen zouden kunnen doorgaan, was er al enkele jaren een speciaal bureau bezig gronden in het gebied aan te kopen om de noodzakelijke ruiltransacties mogelijk te maken. Inmiddels zijn een aantal percelen reeds officieel in bezit gekomen van Natuurmonumenten.

Ofschoon er indertijd, bij het begin van de overlegprocedure, in een nota van de regering werd geschreven dat er 1000 ha onder de werking kon worden gesteld van de Relatienota (waardoor bepaalde beschermende maatregelen genomen kunnen worden), is er in het huidige goedgekeurde plan nog maar ruimte voor totaal ca. 380 ha natuurreservaat. Behalve een weidevogelreservaat in het noordelijke gedeelte zullen er nog een paar kleinere reservaatjes worden ingericht. Daarnaast zijn er nog een aantal terreinen die in het kader van de ruilverkaveling zullen worden gehandhaafd in de oorspronkelijke toestand. Dit zijn een aantal "landschappelijke elementen" en cultuurhistorisch of archeologisch belangrijke gebiedjes, zoals onder andere de waaien langs de Eem. De meest ingrijpende veranderingen die ons in het gebied te wachten staan, in het kader van de ruilverkaveling, zijn de verdere verlaging van de waterstand (die in een deel van het gebied ongeveer 20 cm lager zal worden) en de verplaatsing van een aantal boerderijen uit de dorpskernen naar de polders. Er is in het plan rekening gehouden met een gesubsidieerde nieuwbouw van 49 boerderijen. Deze kunnen worden gebouwd in enkele aangewezen delen van de polders, onder andere aan de westzijde van de Eem.

Er moet bij de uitvoering van een omvangrijk project als een ruilverkaveling met erg veel aspecten rekening gehouden worden. Er bestaan vele wettelijke regelingen en de belangen van de betrokken bewoners en de gebruikers van het gebied zijn vaak niet gelijk. Er zullen dus nog veel onderhandelingen moeten worden gevoerd en soms zelfs nog onderzoeken moeten worden verricht om er voor te zorgen dat uiteindelijk alle betrokkenen min of meer tevreden gesteld kunnen worden. Zo zijn er vorig jaar, nadat de stemming over het plan was gehouden, cursussen georganiseerd voor de schatters, die de waarde van de verschillende stukken grond moeten vaststellen. Deze waarde wordt onder andere vastgesteld aan de hand van grondmonsters. Verder is er een archeologisch bodemonderzoek gestart.

Het uiteindelijk goedgekeurde ruilverkavelingsplan bevat daarom ook vele gedetailleerde technische en juridische omschrijvingen van allerlei regelingen voor de uitvoering van de ruilverkaveling, waarop we nu niet verder in zullen gaan.

Hieronder volgt een beknopt overzicht van een aantal belangrijke maatregelen en voorzieningen die in het kader van de ruilverkaveling zullen worden ondernomen:

a. Wegen en paden. Er zal onder andere een nieuwe weg komen aan de westzijde van de Eem, vanaf het pontveer naar het Raboes. Behalve enkele andere stukjes nieuwe weg, zullen er ook enkele wegen worden afgesloten of verlegd. Verder komen er voor de recreatie en ten behoeve van de toekomstige bewoners van de polders enkele fietspaden en parkeerplaatsen.

b. Waterlopen en gemalen. Omdat de meeste gemalen verouderd zijn zullen die vervangen worden. De meeste nieuwe gemalen komen (nagenoeg) op dezelfde plaats als de oude. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande lopen. Verder wordt er rekening gehouden met het handhaven van een hoger peil in de reservaatgebieden en in gebieden waarvoor een beheersovereenkomst afgesloten wordt. Ook wordt er rekening gehouden met de mogelijkheid van het inlaten van water van "goede kwaliteit". (Ik vrees echter dat men dat slechts in literflessen uit Spa zal kunnen laten overkomen.)

c. Landschapsbouw en natuur. Landschapselementen, zoals boomgroepen, dijken en waaien worden zoveel mogelijk gehandhaafd. Er zijn onder andere bij Bunschoten en in het zuidelijk deel ook enkele gebieden aangewezen waar nieuwe beplanting mogelijk is en er zullen enkele waaien worden uitgebaggerd of nieuw worden aangelegd. De "reconstructie" van de beplantingsstructuur met bomen en struiken in het zuiden is mede gericht op het verbeteren van het leefmilieu voor de grotere zoogdieren. Er is naar gestreefd een soort corridor te maken om migratiemogelijkheden zoveel mogelijk in stand te houden.

Het weidevogelreservaat komt in de Noordpolder te Veld. Daarnaast komen er nog enkele kleinere reservaatgebiedjes. Deze zullen onder andere komen in de polder van Zeldert, bij de Valse Bosjes en in de uiterwaarden van de Eem ten noorden van Eembrugge.

d. Verkaveling. Er wordt naar gestreefd de boeren zoveel mogelijk grond bij hun huis toe te delen. Dit kan worden bereikt door aankoop en ruiling van grond. Omdat de kwaliteit daarvan niet overal gelijk is, zal men niet altijd gelijke oppervlakken kunnen ruilen. Hoewel het de bedoeling is de bestaande kavelstructuur zoveel mogelijk intact te laten, zullen er toch op een aantal plaatsen greppelpatronen moeten worden aangepast.

Het grootste reservaat komt te liggen in de Noordpolder, ten oosten van de Noord Ervenweg en ten noorden van de Volkersweg. Het zal het gehele noordelijke deel van de Zomerdijk omvatten. Dit gebied zal daardoor dus voor het publiek afgesloten worden.

Er is door NM inmiddels al gewerkt aan een beheersplan voor de reservaten. Om deze gebieden goed in stand te kunnen houden is een goede samenwerking met boeren hard nodig. Men hoopt met een aantal boeren overeenkomsten af te kunnen sluiten. Het zal echter nog lang duren voordat het gehele geplande reservaat zal worden ingericht. De resterende gronden zullen geleidelijk verworven moeten worden door aankopen en ruilen. Afhankelijk van de beschikbaarheid van de percelen, kan men daar nog jaren voor nodig hebben. Hopelijk zal het handhaven van een hogere waterstand en een aangepast maaibeleid er toe bijdragen dat dit deel van het gebied zijn vogelrijkdom niet verder verliest. Mogelijk zullen er misschien zelfs weer een aantal soorten gestimuleerd kunnen worden zich er als broedvogel te gaan (her)vestigen.

Voor de vogelstand in het Eemland zal de verandering van de waterhuishouding en de steeds verder gaande schaalvergroting in de landbouw op den duur zeker gevolgen hebben. Er zullen in de toekomst waarschijnlijk meer boeren met loopstallen gaan werken en dus intensiever machinaal gaan maaien (omdat het vee zelf dicht bij de stal op een kleiner oppervlak geconcentreerd blijft). Omdat de mestbelasting van deze polders nog onder de maximale normen ligt, is men de laatste jaren al bezig de bemesting sterk op te voeren. Daarbij wordt er op vrij grote schaal (varkens)mest van elders aangevoerd. Behalve een enorme stankoverlast en schade aan de wegen, heeft dit ook invloed op de waterkwaliteit en op het gras en de overige flora. Voorlopig kan men echter, ondanks protesten en klachten, weinig tegen deze ontwikkelingen doen.

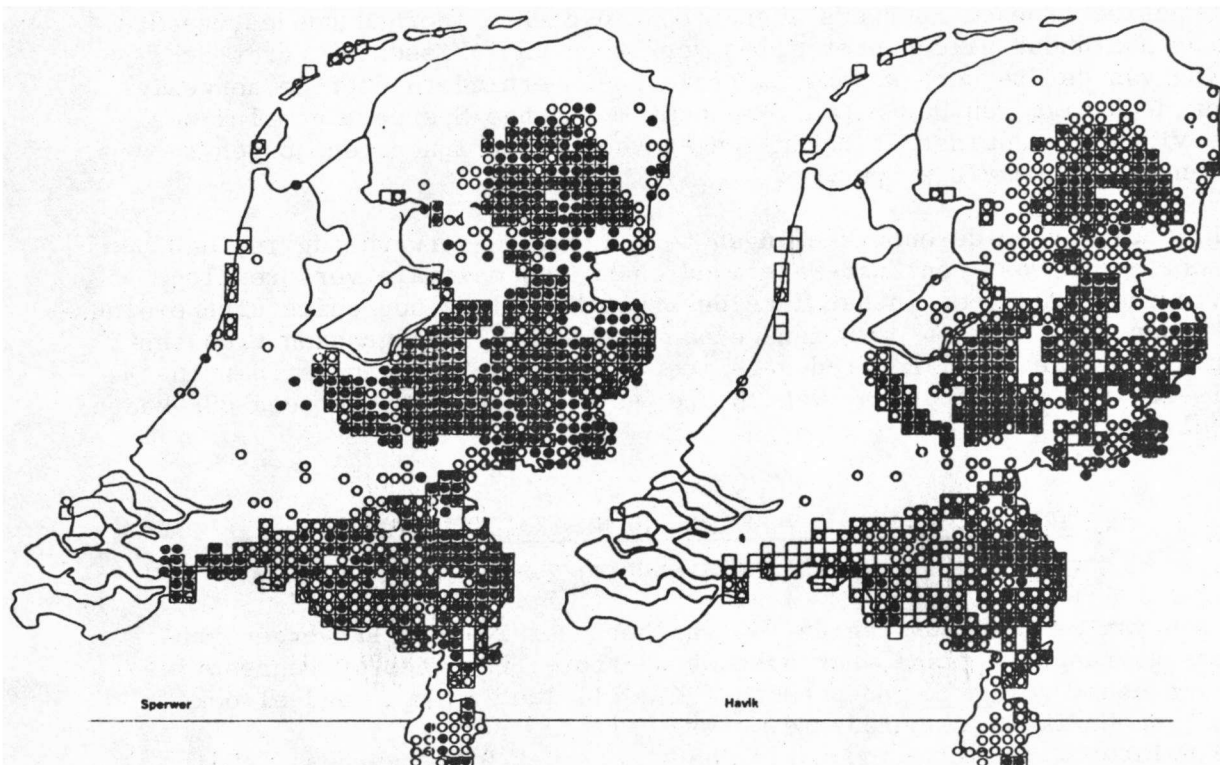
Grote veranderingen zullen ook gaan optreden wanneer de boerderijen gaan verschijnen. Onlangs is de eerste verplaatsingsovereenkomst al afgesloten met een boer uit Bunschoten en eind augustus werd reeds gestart met de bouw van een aantal boerderijen in de Bickerspolder. Overigens zijn er in de gemeente Bunschoten in de afgelopen jaren al eerder boerderijen gebouwd in de polders. Wat de gevolgen daarvan precies zullen zijn kan nu natuurlijk nog niet worden gezegd. Het valt echter te vrezen dat voor de "kritische" weidevogels de verkleining van het rustige, open gebied en de toenemende onrust nadelig zal zijn. Er zullen echter ook wel vogelsoorten zijn die juist kunnen gaan profiteren van een grotere afwisseling in de landschappelijke elementen, zoals erfbeplantingen en eventuele houtsingels.

De tijd zal moeten leren welke plaats er op de duur nog voor de weidevogels van het Eemland over zal zijn. De achteruitgang is echter al vele jaren aan de gang- Soorten als de Kwartelkoning en Kwartels, die er vroeger veelvuldig werden gevangen, sommige eendesoorten en natuurlijk ook de Kempphaan zijn er al lang verdwenen. Het is natuurlijk nog helemaal niet zeker dat er in de toekomst weer een of meer van de verdwenen soorten zullen terugkomen. Daarvoor zou men weer terug moeten gaan naar de veel minder intensieve veehouderij en weer, zoals vroeger, delen van het gebied alleen als hooiland moeten gaan gebruiken. Ook zou er aanzienlijk minder bemest moeten worden en de waterstand van het hele gebied zou weer hoger moeten worden. Bovendien zou er weer een einde gemaakt moeten worden aan het regelmatige "graslandverbeteren", waardoor de grasmat geleidelijk wordt omgevormd tot één groot, glad en gaaf tapijt. Boeren zullen dat een lust voor het oog vinden, maar voor menige Kievit wordt het steeds moeilijker nog een klein polletje te vinden dat geschikt is om als nest te dienen. Ondanks de overproductie aan veeteeltproducten in de EEG zijn de ontwikkelingen in de landbouw nog vrijwel niet terug te dringen. Bij de beoordeling van de ruilverkavelingsplannen moeten we er dan ook rekening mee houden dat de ontwikkelingen in het gebied ook zonder de ruilverkaveling door zouden zijn gegaan. Wat voor gevolgen de ruilverkavelingen dus ook zullen hebben, mogelijk kan het zijn dat we op den duur blij moeten zijn dat er hierdoor uiteindelijk toch nog mogelijkheden zijn gekomen voor de reservaten.

SPERWER EN HAVIK RUKKEN OP

(Overgenomen uit het tijdschrift 'Vogelnieuws' nr.1, 1989)

Sperwer en Havik zijn in de jaren zestig door een diep dal gegaan. Net als enkele andere soorten roofvogels hadden ze zwaar te lijden van pesticiden en viel de populatie tot een bedenkelijk laag niveau terug. In de jaren zeventig, na een verbod op bepaalde gifstoffen, begon de stand weer toe te nemen, eerst langzaam en vervolgens een tijdlang spectaculair snel. Enfin, u zult het verhaal wel kennen, want het is al vaker verteld.

Het leuke is, dat de opkomst van SOVON vrijwel samenviel met het herstel van de Havik- en Sperwerpopulaties. Mede hierdoor kan de herovering van Nederland goed gedocumenteerd worden. Rob Bijlsma heeft zich de (vele) moeite getroost om de verandering in verspreiding vast te leggen. Door actieve vogelaars die hun roofvogels goed kennen op te bellen, kon hij een nagenoeg compleet beeld krijgen van de spectaculaire areaaluitbreiding in het laatste decennium. Het resultaat is te bewonderen op de bijgaande kaarten. Met een zwarte stip wordt het broedgebied aangegeven in 1973-77 (ontleend aan de Atlas van de Nederlandse Broedvogels uit 1979). Met een open rondje worden de sinds 1978 bezette atlasblokken aangegeven (let wel: de blokken hoeven niet jaarlijks bezet te zijn geweest). Een vierkantje geeft aan dat er in dat blok meer dan 100 ha naaldhout aanwezig is.

De Havik was in 1973-77 net over zijn dieptepunt heen. Hij kwam toen voor in 208 blokken, voornamelijk op de Veluwe, de Utrechtse Heuvelrug, Noord-Limburg en delen van Drenthe, Salland, Twente en de Achterhoek. Na 1978 werden maar liefst 383 nieuwe blokken gekoloniseerd. Momenteel broedt hij vrijwel overal op de zandgronden indien er redelijk wat naaldhout aanwezig is, met uitzondering van het westen van Noord-Brabant, waar het voorkomen mondjesmaat is. De vervolging in deze streken zal hier veel, zo niet alles, mee te maken hebben. Nog opmerkelijker is, dat ook delen van Laag-Nederland veroverd zijn. Zo broeden reeds aanzienlijke aantallen Haviken in de Vechtplassen, Flevoland, de laagveenmoerassen van NW-Overijssel, en hier en daar in het rivierengebied. Inmiddels zijn ook de eerste broedgevallen in de duinen vastgesteld.

De Sperwer broedde in 1973-77 in ruim tweemaal zoveel (427) blokken als de Havik. De naaldhoutrijke delen van Oost-Nederland waren toen al goed bezet, wat in Zuid-Nederland niet het geval was. Sinds 1978 is de soort fors opgerukt (270 nieuwe blokken bezet). In Hoog-Nederland is de verspreiding veel ruimer geworden, vooral in Noord-Brabant maar ook bijv. in het naaldbosarme Zuid-Limburg. Ook op de Waddeneilanden heeft de Sperwer zich gevestigd, terwijl de verspreiding in de duinen sterk is uitgebreid. In NW-Overijssel en Flevoland, waar wel Haviken broeden, is de Sperwer nog uiterst schaars. Deels is dit het gevolg van het ontbreken van (vrij jong) naaldhout. In het rivierengebied broeden Sperwers echter ook in dichte loofhoutbosjes, zodat de factor naaldhout alleen niet alles verklaren kan. Misschien wordt de vestiging van de Sperwer in deze contreien wel verhinderd door de aanwezigheid van de Havik. Een Havik weet een nest met jonge Sperwers namelijk heel goed te vinden, en deinst er bepaald niet voor terug zijn eigen jongen te tracteren met een maaltje Sperwer.

Het blijft boeiend om de ontwikkelingen te volgen. De verwachting is, dat beide soorten in Oost- en Zuid-Nederland thans hun maximale verspreiding hebben, en dat er alleen in het lage deel van Nederland nog enige uitbreidingsmogelijkheden zijn. Hier en daar zijn de aantallen op de zandgronden trouwens al weer licht afgenomen. Een reden te meer noest door te gaan met het inventariseren van broedende Haviken en Sperwers (en vergeet niet een BSP-kaart in te vullen).

ERVARINGEN VAN EEN BEGINNEND NESTKASTCONTROLEUR

Han Westendorp

Tijdens een van de lezingen van de VWG was het weer zo ver: er werden vrijwilligers gevraagd! Ditmaal voor nestkastcontrole. Eens temeer begreep ik waarom dit een vogel-WERK-groep heet. "OK, OK!, laat mij mijn aandeel ook leveren", dacht ik en ik meldde me.

Een tijdje later liep ik met een oude kaart door het Bikbergerbos. In dit bos was de laatste jaren geen controle geweest. Veel kasten waren verdwenen of verrot. Op andere plaatsen waren nieuwe aangebracht.

Thuis werd de kaart bijgewerkt en er werd een handige route uitgedacht. De volgende klus was het schoonmaken, repareren en aanvullen van het kastenmateriaal. Thuis werden een aantal koolmezenkasten omgebouwd tot roodstaartenkasten.

Langzaam maar zeker begon ik de weg te kennen in het bos en kende ik alle paadjes en karakteristieke bomen. Als we met de kinderen langs het bos kwamen riepen ze: "Dat is pappa z'n bos!" Ja, het was inderdaad een beetje mijn bos geworden.

Ik was klaar voor m'n eerste controle: het laddertje, opgeborgen in de GNR-loods en een slijtvast notitieboekje, zoals Fred die aanbeveelt, op zak. Op 12 april vindt ze plaats. In veel kasten constateer ik een begin van nesten. In één kast zelfs al een ei. Met behulp van het handleidingboek concludeer ik dat het een pimpelmezen-ei moet zijn.

Wekelijks ga ik naar het bos (het mag ook eens per 10 dagen). Het kost me, uit en thuis, 4 uur. Het is dan ook een gebied, dat eigenlijk voor twee controleurs bestemd is. Telkens weer is het spannend te zien hoe een en ander is gevorderd. Een broedende vogel is prachtig om aan te treffen. Maar in verband met de kans op verstoring vertrek ik weer snel. Over verstoring gesproken, die mezen kunnen er ook wat van: Ondanks m'n voorkennis schrik ik me telkens weer lam als die kleine vogeltjes opeens sissend omhoog komen. In een week tijd verandert het bos ook enorm. Aan de beuken ontluikt opeens veel fris groen. Zowel de andere kleur als de lichtverdeling geven het bos een heel ander aanzien. Open plekken waarop ik me oriënteerde zijn verdwenen, het Douglas-bos lijkt veel lichter.

Ook wat de nestkasten betreft blijf ik voor verrassingen staan.

Vervelende: drie nestkasten zijn vernield en daarmee ook de nesten. Een kast is met een windbuks beschoten. Zou het daarbij zijn gebleven of zijn er ook vogels om zeep gebracht?

Gelukkig ook leuke verrassingen: Opeens vind ik een 'nieuwe' kast. Het blijkt een nest van een Boomklever te zijn!

De roodstaartkasten worden slecht bezet: twee van deze kasten zijn bezet door koolmezen. Na een tijdje zijn de eitjes een lekker hapje voor, waarschijnlijk, een eekhoorn. Dit model roodstaartkast (met een grote rechthoekige opening) is dus niet zo geschikt in dit bos.

Regelmatig hoor ik Buizerds en ik zie ze danook boven de akkers als ik het bos uit kom.

De eerste jongen: De kleine naakte propjes leven maken telkens weer indruk. Trots, als betref het mijn eigen prestaties, wordt er notitie gemaakt:

7 jongen, 5 jongen, enz.

De week erna hoor ik de jongen al als ik de kasten nader. De oudervogels vliegen af en aan. Met 'mijn' Bonte Vliegenvangers gaat het ook goed. De zeven jonge vogels zullen allen uitvliegen, met een ringetje dat ze van Dick hebben gekregen.

Niet ieder ei komt uit en niet ieder jong wordt groot. Regelmatig tref ik dode jongen aan. Sommige nesten lijken relatief meer door sterfte getroffen te worden dan andere.

In het Bikbergerbos is er een ruim aanbod van nestkasten. Toch blijken er nog mezen te zijn die een ouderwetse holte in een boom als nestruimte verkiezen, getuige de vier jonge pimpelmezenkopjes, die ik opeens in een oude beuk gewaar word.

In juni raken de nestkasten leeg. Een aantal treuzelaars ziet in het door ons openen van hun veilige nestkast het moment om dan ook maar te vertrekken. Vlak langs mijn neus fladderen ze het bos in.

Eind juni resten slechts de vlooiën, wachtend op de vogeltjes of wat zich anders moge aandienen....

Tijdens mijn vakantie maak ik de balans op en vul de registratieformulieren in. De laatste vraag, of ik volgens jaar weer ga controleren, vul ik in met: Ja!

VOGELMOEHEID ?

Ron van den Brink

Het was weer zover, zomer 1989. Eindelijk weer een échte zomer: veel zon, lekker lange avonden, aangename temperaturen; ideaal zou je zeggen. Toch ontbrak er iets aan, naar wat? Vogels? Neen, 'szomers zie je weliswaar veel minder dan in andere jaargetijden, maar toch zijn er wel leuke dingen te zien of te horen.

Zo hoorde ik tijdens m'n fietsvakantie in "eigen" land op zo'n lange zomeravond maar liefst drie soorten Uil! Gezeten op het terras van een jeugdherberg bij Lattrop, vlakbij de Duitse grens, werd de stilte verbroken door het rauwe schreeuwen van een Kerkuil. Da's even schrikken. Na enkele vervolgreten kwam er antwoord: "poe poe poe poe poe...." Ken ik dat geluid wel? Nee, nooit eerder gehoord. Opzoeken dan maar.... tja, dat kan alleen maar de Ruigpootuil zijn, voor mij een nieuwe soort. De Ruigpootuil liet zich nog enige malen horen, om op zijn beurt ook antwoord te krijgen, ditmaal van een Bosuil.

En hier hoefde ik niet eens voor op pad!

Tijdens dezelfde vakantie stuitte we tijdens een van die weinige sombere dagen op een zwart-witte vlek in een weiland. Stoppen, bagage overhoop halen, want daar lang de verrekijker in weggestopt. Ha, een Ooievaar, vermoedelijk van een naburig ooievaarsdorp (ergens tussen Zutphen en Deventer, dacht ik). Een paar minuten kijken en voort maar weer. Och, en onderweg hoor je Draaihals en Groene- en Grote Bonte Specht, dus vervelen kun je je haast niet. En toch ontbrak er iets deze zomer..... De zin, dat was het, ik had er nauwelijks zin in. Vogelmoetheid zou je kunnen zeggen, wellicht het gevolg van een overdosis aan vogelactiviteiten. Ik heb zelfs drie maanden géén dagboek bijgehouden, foei! Kijk, bovengenoemde vogeloptredens deden het vuurtje wel weer even aanwakkeren (het is gelukkig nooit echt uitgegaan...), maar toch. De lust om erop uit te gaan ontbrak, ik kon even geen vogel meer zien.

Onwillekeurig ga je toch bij jezelf na wat je van je hobby vindt; wat verwacht je ervan, wat vind je leuk en wat juist niet? Zo vinden velen het bijhouden van een gebiedje met nestkasten een hele leuke bezigheid. Ik vind het ook wel interessant, maar heb geen zin om er zelf een onder m'n hoede te nemen. Niet doen dus, overlaten aan de liefhebbers. Vogeltellingen vind ik juist wel weer leuk, mits ze maar buiten de bebouwde kom plaatsvinden. Ik hou er niet van om met de verrekijker om de nek woonwijken af te moeten stropen, dat ligt me gewoon niet. Ook niet doen dus, die bebouwde-kom-tellingen.

Dat nu is juist het fijne van de vogelwerkgroep, je vindt er altijd wel iets van je gading. Trektellingen in het Corversbos? Ganzen tellen in de winter? Heerlijk. Stukje schrijven in de Korhaan? Of er alleen maar in lezen? Prima! Excursies? Meegaan.... zo vaak als maar mogelijk is. Excursies leiden? Lijkt me ook wel wat, maar niet te vaak, en bij voorkeur niet alleen, zo ervaren voel ik me nog niet.

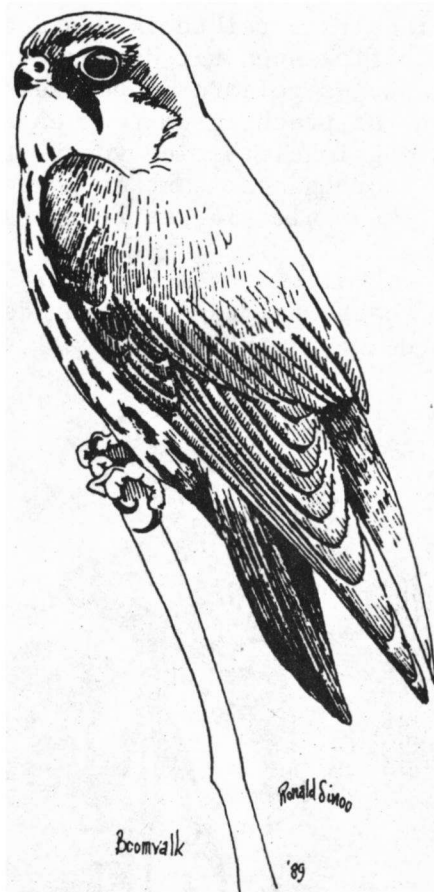
U ziet, vogelmoeheid blijkt van voorbijgaande aard, het vuurtje laait inmiddels weer aardig op. De winter staat voor de deur, met hopelijk veel wintergasten en dan duiken we weer vol goede moed het volgende voorjaar in, de zin is er weer, gelukkig!

BOOMVALK SLAAT VELDMUIS

Dick A. Jonkers

Tijdens een wandeling door de Oostermeent (gemeente Blaricum) hoorden Marijke de Graaf en ik een hoog klikli geluid. Ons omdraaiend en kijkend naar de plaats waar het geluid vandaan kwam zagen wij een roofvogel wegvliegen met een Veldmuis bungelend in de klauwen. Groot was de verrassing toen het geen Torenvalk bleek te zijn, maar een jonge Boomvalk. De vogel vloog laag over de graslanden weg om enkele honderden meters verder zijn prooi te gaan zitten kroppen.

Uit de gegevens van Glutz/von Blotzheim, Bauer & Bezzel(1971) is op te maken dat kleine zoogdieren, waaronder de Veldmuizen, een gering aandeel vormen in het voedsel.

Als jachtwijze wordt het aanzitten, een lage zoekvlucht of het bidden zoals bij Torenvalken opgegeven.

De waargenomen Boomvalk moet met hoge snelheid een duikvlucht hebben ondernomen. Even tevoren hadden wij het gehele gebied nog afgezocht op roofvogels op paaltjes of in de lucht. Dit leverde een Buizerd en enkele biddende Torenvalken op.

Afgaand op de aanwezigheid van deze roofvogels, soms met enkele Blauwe Reigers tegelijk in één grasland, en de talrijke muizengaatjes zaten er behoorlijk wat Veldmuizen. Deze moeten op de kort begraasde of gemaaide percelen vanaf grote hoogte goed zichtbaar zijn.

Geraadpleegde literatuur:

Glutz/von Blotzheim U.N., H.M.Bauer & E.Bezzel. Handbuch der Vögel Mitteleuropas, Band 4 Falconiformes : 817-823.

Akademische Verlagsgesellschaft Frankfurt am Main.

VOGELS TELLEN

Atie Keuning

Maandag 4 september hield Fred van Klaveren een gezellige lezing over het tellen van vogels tijdens hun trek. Op zo een verhaal had ik zitten wachten, want dat interesseert me. Maar daar ik nog weinig vogels kan herkennen, zeker niet in de vlucht, wilde ik eigenlijk niet zo maar ingedeeld worden in een groep en op vaste data. Eerst maar eens proberen er achter te komen hoe het tellen gaat en wat meer vogels leren (her)kennen, ook wat betreft hun vlucht en eventuele zang.

Fred toonde mooie dia's die het een en ander wat verduidelijkten. Ik kwam er achter dat er een vaste telgroep op Woensdag- en Zaterdagmorgen bivakkeerde op zeker punt in het Corversbos en daar ben ik eens wezen kijken.

Och arme, 'k moest tegen zessen m'n bed uit om de telpost te zoeken waar de tellers al een half uur voor zonsopgang stonden om de beestjes te registreren. 't Was nog donker en een beetje mistig en dat bemoeilijkte het zoeken op de fiets nogal. Maar uiteindelijk bereikte ik mijn doel en zag de heren met hun fauteuils, kijkers en koffiekannen uit de mist opdoemen.

Ik heb die morgen veel nuttigs geleerd en ben zeker van plan om de tocht te herhalen. De zonsopgang was prachtig om te zien en ook was het leuk om een bekende Nederlander in jogginguitrusting voorbij te zien sprinten. De man was kennelijk een vaste voorbijganger want er werden vrolijke opmerkingen uitgewisseld..... maar hij kwam niet in het registratieboekje van Fred te staan, ook niet als vreemde vogel.

Nogmaals, ik vond het leuk om mee te maken en zal me vast in de geest voorbereiden op koude en/of natte telmorgens, want deze eerste keer was het prachtig weer, ondanks de grondmist, en dat zal best eens anders uitpakken!

DE MIDWINTERTELLING VAN WATERHOENTJES IN 1989

Dick A. Jonkers

Inleiding

In de periodes 1972-1974 en 1979-1980 werden in het gebied tussen Vecht en Eem jaarlijks omstreeks half januari tellingen van Waterhoentjes gehouden. Omdat deze reeks tellingen geen wezenlijk nieuwe informatie opleverde, werden de tellingen beëindigd. Sindsdien was er een aantal strenge winters en begon er binnen de subgroep Avifauna weer behoefte te bestaan aan een eenvoudig uit te voeren onderzoek. Dit laatste om de drempel voor (nieuwe) werkgroep-leden weg te nemen als beletsel voor deelname aan andere onderzoeken.

Werkwijze

Deze verschilde op een aantal punten met de voorheen gehouden tellingen (zie Jonkers 1972). Het grootste deel van het onderzoekgebied werd geteld door de medewerkers aan de midwintertelling van watervogels. Voor de gebieden waar wel wateren in aanwezig waren, maar die niet door deze groep werden bezocht, werden andere leden van de vogelwerkgroep aangetrokken. Er werden deze keer geen kaarten verstrekt waarop de waarnemingsplaatsen konden worden ingetekend. Evenmin werd verzocht de groeps grootte per waarneming op te geven en de biotoop waarin de Waterhoentjes werden aangetroffen te vermelden. Aan de tellers werd gevraagd om zo mogelijk in het weekeinde van 14-15 januari te tellen, zodat er van een simultaantelling sprake was. In een klein aantal gevallen werd in het weekeinde op de data voor of na het voorkeursweekeinde geteld. De spreiding tussen de eerste en laatste teldag bedroeg daardoor zestien dagen. Het grootste deel van het onderzoekgebied werd te voet of per fiets doorkruist. Enkele lijnvormige telgebieden werden vanuit de auto geteld.

Weersituatie in de maanden voor en tijdens de telling

Tussen het einde van het broedseizoen en de teldata bleven de temperaturen ruimschoots boven nul.

In de telperiode was het nog steeds een zachte winter. De telomstandigheden waren goed. Een uitstekend zicht, geen neerslag en een wind die nooit boven de kwalificatie hard kwam. De weersomstandigheden zullen op de telling dan ook geen invloed hebben gehad.

Resultaten

Er werden slechts 449 Waterhoentjes aangetroffen. Dat is een fractie van de 2000-3100 exemplaren die in de periode 1972-1978 tijdens de midwintertellingen werden geteld. Na de strenge winter van 1978/1979 werden 1015 exemplaren en in 1980 nog maar 851 exemplaren geteld.

In de winter van 1982/1983 was er een periode met strenge tot zeer strenge vorst en in januari 1985 een uitzonderlijk strenge vorst, in februari gevolgd door een bijzonder koude periode met een sneeuwdek. Ook de winters van 1985/1986 en 1986/1987 werden gekenmerkt door vorst en veel dagen met ijsbedekking van de wateren. Door het ontbreken van tellingen is er over de aantallen overwinterende Waterhoentjes niets bekend. Uit elders uitgevoerde tellingen valt op te maken dat de winteraantallen sinds 1984 terugliepen. In 1988 viel weer een stijgende lijn te bespeuren (Hustings 1981, De Droog 1987, SOVON 1989, Vogelwerkgroep Grote Rivieren onpubliceerd).

Deze ontwikkeling zou ook bij de in 1989 uitgevoerde waterhoentelling tussen Vecht en Eem merkbaar moeten zijn. Vooral ook omdat er na het broedseizoen 1988 geen strenge winter is geweest. Of heeft de populatiedaling zich sinds de laatste telling in 1980 nog voortgezet en waren de aantallen zo laag dat er maar enkele honderden exemplaren overbleven?

Op traditionele overwinteringsplaatsen waren in ieder geval beduidend minder of geen exemplaren aanwezig. Van december-februari nam de presentie van het Waterhoentje in Nederland af met 17%, tegen gemiddeld 5% in andere winters (SOVON 1987). In het Gooi liepen de aantallen terug van 2642 (1977) naar resp. 1015 (1979) en 851 (1980)!

Tabel 1.

Aantallen Waterhoentjes tijdens de midwintertellingen van watervogels van 1986-1989 (Bron: archief VWG Het Gooi e.o., Duurland 1989).

	1986	1987	1988	1989
Hollands Ankeveen/Spiegelpolder	0	0	1	5
Heintjesrak & Broekerpolder, Aetsveld-oost, Vecht en Amsterdam-Rijnkanaal	2	13	0	0
Horstermeer, Horn & Kuyerpolder	4	6	0	13
Omgeving + grachten Weesp, Bloemendalerpolder, Vecht en Amsterdam-Rijnkanaal	16	0	13	31
Polder Holland, polder Mijnden, Vecht	6	12	21	68
Polder Voorburg, Garsen, Dorssewaard, Hoekerpolder, De Nes	9	12	3	23
's-Gravelandse landgoederen, Kortenhoef-oost, Kortenhoefse Dijk, 's-Graveland	8	39	5	61
Naarden-Vesting	22	10	15	12
Wijde Blik, Loenderveense Plas, Waterleiding-plas, Loenen, Terra Nova	0	0	0	1
Eempolders Noord en Zuid	0	0	16	3
Hilversumse Meent, Nieuwe Keverdijkse Polder, Keverdijkse en Overscheense Polder	19	0	23	21
Vijvers Bussum	0	0	1	52
Vijvers Hilversum, Hilversums Kanaal tot 's-Graveland	0	0	33	62
Moleneind Kortenhoef, Kromme Rade	0	0	7	3
Totaal	86	92	138	355

In bovenstaande tabel vermelde aantallen hebben betrekking op gebieden die in alle jaren zijn geteld. Het werkelijke aantal Waterhoentjes van de tellingen kan dus hoger zijn, maar niet vergelijkbaar.

Al met al loont het de moeite om de ontwikkelingen te blijven volgen en de komende jaren weer waterhoentellingen uit te voeren.

Medewerkers

Voor deze arbeidsintensieve telling was een groot aantal tellers noodzakelijk. Een ider hartelijk dank voor de inzet. Hun namen staan bij het in de vorige Korhaan verschenen verslag van de midwintertelling van watervogels.

Geraadpleegde literatuur:

1. Carter, S. 1989 Waterways Bird Survey. BTO Neurs 161 :10-11
2. Droog, P.de 1987 Waterhoentelling in het Vondelpark. De Gierzwaluw 25(1):6
3. Duurland, W. 1989 Midwinterwatervogeltelling 1989. De Korhaan 23(3): 60-61.
4. Hustings, F. Resultaten van de Bekentellingen in de winter 1980-1981. In Vogelvlucht 4(4): 138-143.
5. Jonkers, D.A. 1972 Gegevens over wintervoorkomen van het Waterhoen (*Gallinula chloropus*) in het Gooi, Vechtplassengebied en de Eempolders. De Korhaan 6(3): 8-11.
- 6- SOVON 1987 Atlas van de Nederlandse Vogels : 187 Arnhem.
7. SOVON 1989 BMP. Indexen en Impressies. SOVON Nieuws 2(2): 6-8.

ONTVANGEN LITERATUUR

Samenstelling: Leny Reddingius

- ARGUS Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 14 no 1, maart 1989.
Heksenjacht op vossen is zinloos - Actief beheer van amfibieën is noodzakelijk - Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu, Jagers als faunabeheerders? - Een kritische beschouwing van de argumentatie van jagers - Afschot van beschermde ganzen in Friesland.
- idem jrg 14 no 2, juli 1989.
Plezierjacht in duinen eindelijk aangepakt? - Een kritische beschouwing van de argumentatie van jagers - Nogmaals over vossen, lepelaars en natuurmonumenten; tuinieren in een bloempot? - SKF op de bres voor kraaien.
- DEBAKEL NJN Distrikt 6, jrg 15 no 1, 1989.
Het Gooise Zweefvliegeninventarisatieproject, jaarverslag 1988 - Zweefvliegen in de winter.
- idem jrg 15 no 2, 1989.
Het Gooise Zweefvliegeninventarisatieproject.
- DUTCH BIRDING, Stichting Dutch Birding Association, jrg 11 no 2, juni 1989.
De Siberische Boompieper op Texel in oktober 1987 - Vale Lijster op Texel in september en oktober 1988.
- FICEDULA Twentse VWG, jrg 18 no 2, juni 1989.
De Huiszwaluw in Twente - De broedvogels van Zonnebeek.
- FITIS VWG Zuid-Kennemerland, jrg 25 no 2, 1989.
Weidevogelgebieden rond Haarlem; ontwikkelingen en broedvogeltellingen in 5 graslandgebieden.
- DE GIERZWALUW, VWG Amsterdam, jrg 26 no 4, 1988.
De broedvogels van Amsterdam en omgeving.
- idem jrg 27 no 1, 1989.
De Kwak: een nieuwe probleemsoort.
- DE GRASPIEPER, Samenwerkende Vogelwerkgroepen N.H., jrg 9 no 1, maart 1989.
Voedselconcurrentie tussen Bosuilen, Sperwers en Vossen in de Amsterdamse Waterleidingduinen - Crash van pas uitgevlogen Drieteenmeeuwen op de Nederlandse kust - De Spaarnwouderplas en de mogelijkheden voor natuurrecreatie - Meetnet weidevogels N.H.
- idem jrg 9 no 2, juni 1989.
Weidevogels in de Enge Wormer, Ontwikkeling van de weidevogelstand in de periode 1967-1987 - De Oeverzwaluw als broedvogel in N.Holland
- DE GRAUWE GANS, Stichting Vogel- en Natuurwacht Zd-Flevoland, jrg 5 no 1, 1989.
Ringverslag Kromslootpark 1988 - Kuifzaagbek te Almere in april-mei 1988 - Ringsnaveleend te Pampushaven in april 1988.
- DE GRUTTER, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 13 no 2, april 1989.
Wulpenslaapplaats - De Blauwe Reiger in 1988.
- idem jrg 13 no 3/4, augustus 1989.
Zwartkopmeeuwen in de Zaanstreek - 1989: Een Blauwe Reigerjaar met verrassingen - Zweden heeft meer te bieden dan Falsterbo.
- DE KLEINE RATELAAR, IVN Gooi e.o., jrg 11 no 2, april 1989.
- idem jrg 11 no 3, augustus 1989.
- KNIPSELKRANT, Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 14 no 2, mei 1989.
Met o.a. diverse artikelen over de kraaienjacht in Drente.
- idem jrg 14 no 3, juli 1989.
Met o.a. artikelen over Muskusratten, eierzoecken en jagen op roofvogels.

DE KRUISBEK, Vogelwacht Utrecht, jrg 32 no 2, maart/april 1989.

Geslaagde start van het provinciale inventarisatieproject.

idem jrg 32 no 3, mei/juni 1989.

Broedvogelonderzoek Kaapse Bossen 1982, 1983 en 1984 -
Voorjaarstrek Scholekster.

idem jrg 32 no 4, juli/augustus 1989.

Waarnemingen aan Nachtzwaluwen op de Leusderhei en in de bos-
wachterij Austerlitz.

LIMOSA NOU/SOVON, Watervogels, jrg 62 no 1, 1989.

Invasie van Barmsijzen in Nederland in najaar 1986 - Roek neemt
weer toe in Nederland - De Kwartelkoning in het Oldambt: aantallen
en biotoopkeuze - Herfsttrek en biometrie van de IJsgors te Cas-
tricum - Patronen in slagpenrui: oecofysiologische aanpassingen -
Waarom Futen veren eten: de "poetsprop-hypothese".

idem jrg 62 no 2, 1989.

Voorkomen en sterfte van de Fuut voor de Nederlandse kust, 1974/86 -
Verspreiding van de Ooievaar in Nederland in de 18e eeuw - De Witge-
sterde Blauwborst gered door de Biesbosch? - Watervogeltelling in
januari 1987 - Ganzentellingen in Nederland en België in 1986/87 -
Nesten van Zwarte Kraai en Holenduif op de grond in grasland - De
Aalscholver: indicatorsoort voor de kwaliteit van de Nederlandse
wateren?

MEERKOET Natuur- en Milieufederatie Wierhaven, jrg 13 no 2, 1989.

Een (kleine) invasie van Pestvogels in het najaar van 1988.

MENS EN NATUUR, IVN, jrg 40 no 2, lente 1989.

Educatie met muurplanten.

idem jrg 40 no 3, zomer 1989.

MENS EN VOGEL, Koninklijk Belgisch Verbond voor de Bescherming van Vogels,

jrg 27 no 1, maart 1989.

De Vogelbescherming in de Brusselse regio - Waadvogels in Zuidelijk
Afrika - Wit en zwart typeren onze Roodstaarten - De terugkeer van
de Lammergier - Malta: kruis en kogels.

idem jrg 27 no 2, juni 1989.

Canada: zure regen en vogels - De Oeverzwaluw, een illustere onbekende
De Kuifleeuwerik: de "aristo-clochard" - Onze VOC's (vogelopvang-
centra, LR), oasen voor onze vogels in nood - Nestkast voor dag- en
nachtroofvogels in de stad.

DE MOURIK VWG Rijk van Nijmegen e.o., jrg 15 no 2, 1989.

De gebiedsbeschrijving en wintervogeltelling rond de Kraaienbergse
Plassen in de winter 1985/86 - Verschillen in broedgedrag tussen
stads- en plattelandseksters.

NATUURBEHOUD, Ver. tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland,

jrg 20 no 2, mei 1989.

Over het vee van Natuurmonumenten: Het is wel even wennen af en toe -
Lef gevraagd voor landschap in overgang - Vlinders, onmisbaar in het
natuurbeheer - Jaarverslag 1988 - Zorgen voor morgen begint vandaag.

idem jrg 20 no 3, augustus 1989.

Schiermonnikoog: strand, duin en kwelder, schier eindeloze natuur
De drassige kansen van de veenweiden.

NATUUR EN MILIEU, Stichting Natuur en Milieu, jrg 13 no 5, mei 1989.

Verbindingswegen voor Dassen en Boomkruipers in de Gelderse Vallei
Pleidooi voor een Europees natuurbeleid - Jaarverslag 1988.

idem jrg 13 no 6, juni 1989.

Filosofie van de nacht.

- idem jrg 13 no 7/8, juli/augustus 1989.
Strijdtoneel Groote Peel - Exoten: van lust tot last
- idem jrg 13 no 9, september 1989.
Natuurontwikkeling in de Blauwe Kamer (a.d.voet van de Grebbeberg,LR)
- NATUUR NABIJ, IVN Eemland, jrg 17 no 2, april 1989.
- idem jrg 17 no 3, juli 1989.
- NIEUWSBRIEF, SOVON, Werkgroep Nestkasten, jrg 6 no 2, december 1988.
Een Bonte Vliegenvanger van 8 jaar - Het aantalsverloop van de kleine holenbroeders - Overzicht ingeleverde kaarten van 1985.
- idem jrg 7 no 1, maart 1989.
De goedkoopste en meest praktische nestkast.
- NIEUWSBRIEF, VNLB (Stichting Vrijwillig Natuur- en Landschapsbeheer N.H.),
no 10, maart 1989.
Drinkpoelen op Texel - Zaaiproeven als maatregel in het natuurbeheer?
- NOORDHOLLANDS LANDSCHAP, Stichting Het Noordhollands Landschap,
jrg 16 no 2, 1989.
De vlinders van het Noordhollands Duinreservaat - Het Laarder Wasmeer - Amfibieën en reptielen in Noord-Holland - De toekomst van het veenweidegebied - Waterland.
- PERKETUTTER, NJN afd.Hilversum, jrg 18 no 5, 1989.
Winteravondcontrôles van Spanderswoud.
- DE STEENLOPER, VWG Den Helder, jrg 7 no 38, mei 1989.
De "Razende Bol" als obstakel? - Het voorkomen van Sperwers in ons werkgebied tussen 1982 en 1986.
- idem jrg 7 no 39, juli 1989.
Internationale watervogeltelling 1989 - Nachtegalen en Zwarte Roodstaarten.
- DE TRINGIAAN, VWG Schagen, jrg 12 no 2, april 1989.
De Boerenzwaluw.
- idem jrg 12 no 3, juni 1989.
"Milieu en Otter", een plan voor ecologische infrastructuur
De functie van kleuren in de natuur - De Visdief.
- VANELLUS Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 42 no 2, maart 1989.
Veranderingen in de flora van Friesland.
- idem jrg 42 no 3, mei/juni 1989.
Watersalamanders in Friesland - De wildredder - Reddingsactie voor weidevogels.
- TE VELDE Veldbiologische Werkgroep Gelderse Vallei en Eemland.No 35, dec.1987.
Dode vogels en zoogdieren langs het spoorwegtraject Hoevelaken-Amersfoort - Waarnemingen van het Vliegend Hert op de Utrechtse Heuvelrug en in de Gelderse Vallei - Vogelwaarnemingen bij de Zandput te Zeldert.
- VELD EN VITRINE, Fries Natuurmuseum, no 104, mei 1989.
Jaarverslag 1988.
- HET VOGELJAAR, Stichting Het Vogeljaar, jrg 37 no 2, april 1989.
De raapdiscussie: een gebed zonder einde? - Weidevogelpopulaties in Nederland - Gedrag en overleving van weidevogels tijdens maaien - Voorjaarstrek van de Grutto in West-Frankrijk - Albinisme en Kieviten.
- idem jrg 37 no 3, juni 1989.
Een ruiconcentratie Geoorde Futen op de Grevelingen - Klachtenbehandeling bij vogelschade - Verspreiding van vogels in het verleden - De brandnetels onder de vogels: Eksters en vogelaars - Ornithologie en de homecomputer.

VOGELNIEUWS, Vogelbescherming/SOVON, jrg 2 no 2, juni 1989.

VOGELS Ned.Ver.tot Bescherming van Vofgels, jrg 9 no 51, mei/juni 1989.
De Dwergstern afhankelijk van wind en water - Broedvogels tussen bos en houtwal - De Zeekoet, al driekwart eeuw getuigend van een vervuilde zee - Vogels in hun vrije tijd - Bergeend.

idem jrg 9 no 52, juli/augustus 1989.
Hoeveel insdkten vangt een Boerenzwaluw? - Hoogwatervluchtplaatsen: vogelplekken om zuinig op te zijn - Vogels op oud papier - Aantal broedparen van de Kerkuil neemt toe - De Rietzanger geeft niet langer de toon aan in moerasgebieden - Fuut.

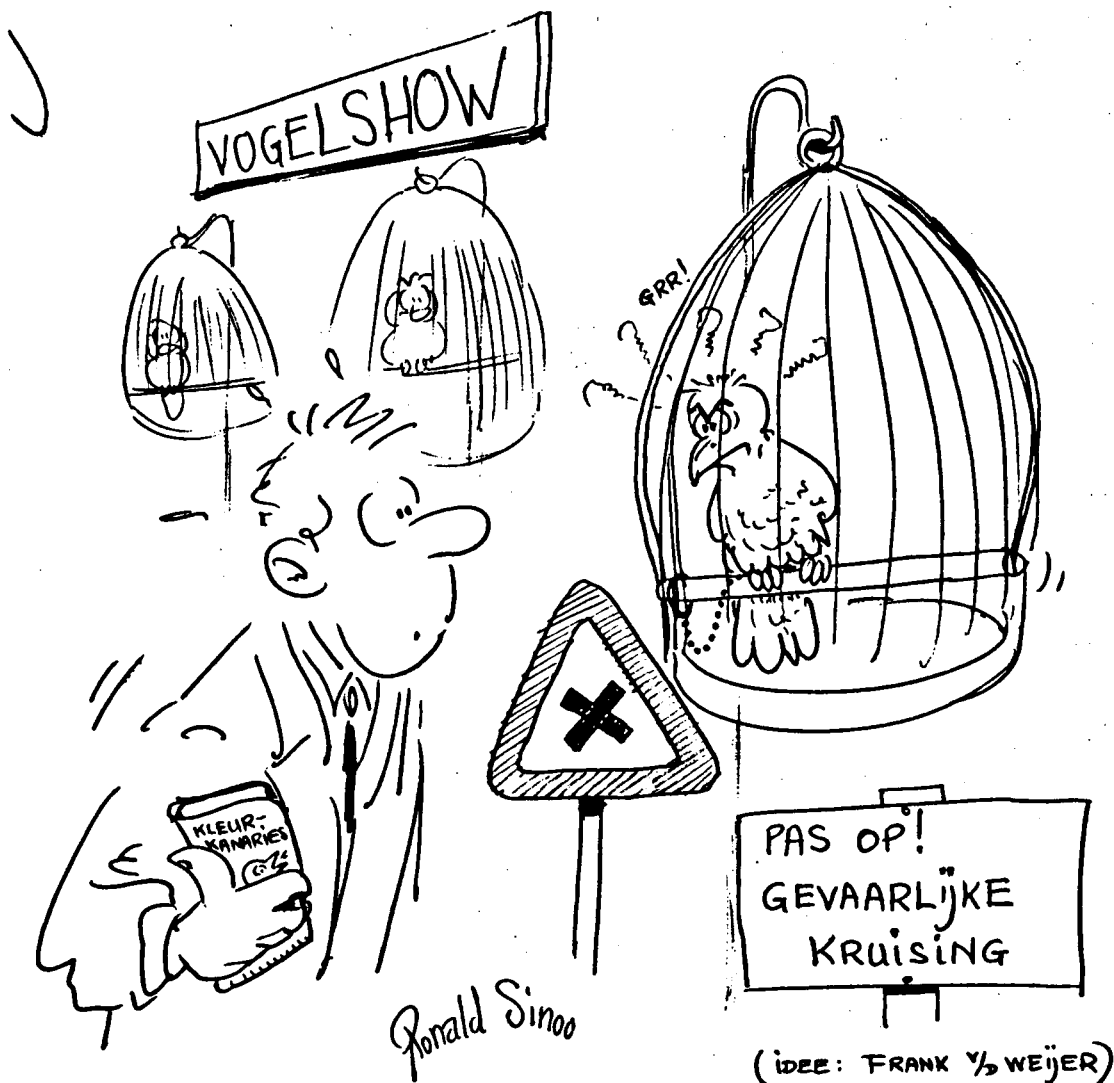
idem jrg 9 no 53, september/oktober 1989.
De Sperwer - Onze zangvogels worden in Spanje bij duizenden doodgeslagen - Gun de vogels hun rust - Grauwe Gans.

ONZE WAARD, Natuur- en Vogelwacht De Alblasserwaard; jrg 20 no 2, mei 1989.
Zwanen uitgeknoobbeld (Knobbelzwanen in de Alblasserwaard, LR).

idem jrg 20 no 3, augustus 1989.

DE WIJDE BLIK, Stichting Milieutijdschrift Gooi en Vechtstreek e.o., jrg 6 no 1, mei 1989.
De natuurlijke waarden van het voorland van de Hollandse Brug
De ruilverkaveling Eemland - Golf.

ZICHT OP STICHT, Stichtse Milieufederatie, jrg 6 no 3, 1989.
Plantsoenbeheer zonder bestrijdingsmiddelen.

VELDWAARNEMINGEN

Samengesteld door Jos de Jonge.

Grote Zilverreiger	1	8.7	Oostvaardersdijk, Lelystad	HD
Blauwe Reiger	30 OV	8.9	's-Gravelandse Vaartweg, Loosdrecht (vliegend in V-formatie, r.ZW)	WD/FW
Purperreiger	1	10.7	Weiland ten ZW v.Kerkelanden, Loosdrecht	MLb
"	2	1.8	Laarder Wasmeer, Hilversum	ND
Ooievaar	1 OV	21.8	Begraafplaats Bussum Zd.	ND
Abdim's Ooievaar (Ciconia abdimii)	1	7.9	Weiland ten Z. van Kromme Rade, L'drecht (bij rondjes vliegen witte stuit zicht- baar) (zie ook naschrift)	HR
idem	1	8.9	idem (ook vliegend waargenomen)	KE
idem	1	16.9	idem (nog aanwezig)	JJ
Lepelaar	2	2.8	Plasjes 't Merk/Randweg, Huizen(foer.)	DJ
Heilige Ibis (Threskiornis aethiopicus)	1	13.8	Vogelhut Knardijk, Lelystad (ontsnapt ex.?)	JMm/LMm/TMm/HHk/SHk
Flamingo	4	10.8	Vogelhut Knardijk, Lelystad	JMm
Grauwe Gans	6	12.8	Oostermeent, Blaricum(rondvliegend)	DJ/MG
Indische Gans	1	10.9	Oostvaardersdijk(p.4,7), Almere/Lelystad	LMm/LMm/EMm/TMm
Zwarte Zwaan	2	16.8	Slikhoek, Holl.Brug, Muiden	WBr
"	1	13.9	Naast Huizer Haven	RHz
Nijlgans	3	13.8	Oostermeent, Blaricum (rondvliegend)	DJ
Bergeend	7	13.8	Stichtse Brug, Blaricum (rondvl.)	DJ
Grote Zaagbek	3 mn	27.8	IJmeer, Muiden	WBr
Visarend	1	17.7	Omg.Knardijk, Lelystad	HD/AVn
"	1	7.9	Dammerkade, Ankeveen	WD
Wespendief	4 OV	21.8	Alg.Begraafplaats, Bussum Zd	ND
"	1 OV	23.8	Corversbos, Hilversum	AV/ND
"	2 OV	23.8	Vuntus, Loosdrecht	AV/HV
"	2 OV	29.8	Hilverbeek, 's-Graveland	ND
Havik	1 vr	12.8	Warandebergen, Blaricum	DJ
Sperwer	1 mn	19.6	Hengstenberg/Bosberg, Hilversum	DJ
"	1 mn	10.8	Groeve Oostermeent, Blaricum	DJ
"	1	23.8	Moleneind, Kortenhoef	AV
"	1	27.8	Noordpolder Muiderberg	WBr
Buizerd	1	13.8	Hengstenberg/Bosberg, Hilversum	DJ
"	1	13.8	't Bluk, Zuiderheide, Hilversum	DJ
Br.Kiekendief	1	7.9	Dammerkade, Ankeveen	WD
Boomvalk	1	4.7	Westhove, Huizen	DJ
"	1 juv	12.8	Oostermeent, Blaricum	DJ/MG
"	1 mn	15.8	Nw Loosdrecht	ND
"	1	20.8	Centrum Hilversum	ND/BD
"	1 ad + 1 juv.	22.8	Westerheide	MT
"	1 juv	29.8	Bantam, Bussum	ND
"	2	6.9	Oostrand Tafelberg, Huizen	EF
"	1	16.9	Molenmeent, Loosdrecht	AM/JJ
Kwartel	1	17.6	4e Kwadrant, Huizen	JMm/LMm
Waterral	1	13.8	Stichtse Brug, Blaricum	DJ
Goudplevier	1	5.8	Oostermeent, Blaricum	DJ/MG
"	3	11.8	Stichtse Brug, Huizen	DJ
Witgatje	1	10.8	Polder Egelshoek	DJ
Oeverloper	1	12.8	Gooiersgracht, Oostermeent, Blaricum	DJ
"	1	13.8	Vluchtstrook A27, ZO-Hilversum	DJ
"	4	16.8	Slikhoek Holl.Brug, Muiden	WBr
Regenwulp	21 OV	10.8	Laarder Wasmeer, Hilversum	ND
"	12 OV	17.8	Centrum Hilversum	ND/BD

Watersnip	2	16.8	Slikhoek Holl.Brug, Muiden	WBr
"	2 OV	8.9	's-Gravel.Vaartweg, Loosdrecht	WD/FW
Grauwe Franjepoot	1 mn	22.7	Oostvaardersplassen, Lelystad	HD
Koekoek (rossige fase)	1 vr	17.7	Almere Buiten	HD/AVn
Bosuil	1 vr	29.8	Hilverbeek, 's-Graveland	ND
Gierzwaluw	2	15.8	Oud Loosdrecht	ND
IJsvogel	1	3.8	Kortenh.plassen W., Kortenhoef	HV/DRp
"	2	21.8	Hilverbeek, 's-Graveland	AV
"	1	29.8	Gooilust, 's-Graveland	ND
Draaihals (dood)	1	13.9	Doodgevlogen tegen een raam in Kerkelanden, Hilversum	FLb/MLb
Groene Specht	1	5.7	Groeve Oostermeent, Blaricum	DJ
Boerenzwaluw	82	15.8	Oud Loosdrecht (op dak van loods)	ND
Gele Kwikstaart	2	16.8	Noordpolder, Muiden	WBr
Witte Kwikstaart	11	15.8	Oud Loosdrecht (foer.)	ND
Bonte Vliegenvanger	1 mn	3.7	Laarder Wasmeer, Hilversum	ND
Tapuit	1	27.8	Noordpolder, Muiden	WBr
Zwarte Roodstaart	1 mn	17.8	Prinsenstraat (op het dak), Hilversum	ND/BD
Gekr.Roodstaart	1 mn	26.8	Laarder Wasmeer, Hilversum	ND
" "	1 vr	29.8	Hilverbeek, 's-Graveland	ND
Baardmannetje	1	12.8	Oever Eemmeer, Oostermeent, Blaricum	DJ/MG
"	4	13.8	Stichtse Brug, Blaricum	DJ
Geelgors	1	7.9	Dammerkade, Ankeveen	WD
Kruisbek	1 OV	22.3	Zwarte Berg, Hilversum	DJ/AL
"	12 OV	3.8	Centrum Hilversum	ND/BD

Naschrift betreffende de
Abdim's Ooievaar (Ciconia abdimii):

In feite is de vogel eerder gezien, namelijk door Joop Söhne op 4 september en vervolgens door anderen. Echter steeds, ten onrechte, geïdentificeerd als "Zwarte Ooievaar" (juv.). (Zie ook de Gooi- en Eemlander van 8 en 9 sept.j.l.).

Hans Russer, en geen ander, ontdekte dat het een Abdim's Ooievaar betrof.

Met dank aan de waarnemers:

WBr - W.v.d.Brink	SHk - Steven Hoefkens	TMm - Tamara Meulman
BD - B.Dwars-v.Achterberg	DJ - D.A.Jonkers	DRp - Dieke Repko
HD - H.Dwars	JJ - J.de Jonge	HR - H.Russer
ND - N.Dwars	AL - A.de Later	MT - M.A.F.H.Tabois
WD - W.Duurland	FLb - F.Laboyrie	AV - A.Vermeule
KE - K.Eigenhuis	MLb - M.Laboyrie	AVn - Audrey v.Veen
EF - E.Frater Smid	AM - A.E.Mol	HV - Hans Vermeule
MG - M.de Graaf	EMm - Eelco Meulman	FW - F.v.d.Weijer
HHk - Hans Hoefkens	JMm - Jos Meulman	
RHz - R.Th.Huizenga	LMm - Laurens Meulman	

OV = overvliegend

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Postadres VWG : VWG Het Gooi, Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

Het dagelijks bestuur

Voorzitter : J.Meijer, Molenpad 19, 1381 EC Weesp tel.02940-16502
Sekretaris : M.de Graaf, Westhoven 48, 1275 DD Huizen " 02152-60456
Penningmeester: L.Mudde, Slauerhoffstraat 6, 1382 RR Weesp " 02940-11683

Kontaktpersonen-coördinatoren subgroepen

Avifauna :
Eempolders : R.A.Kole, Torenavalk 22, 3752 SK Bunschoten " 03499-82303
Nestkasten : D.A.Jonkers, Juffersland 16, 3956 TT Leersum 03434-51109
Propaganda : R.v.d.Akker, Gooiersgracht 15, 1251 VA Laren 02153-83071
Vogelcursus : A.v.Klaveren-v.Oord, Berkenhof 3, 1241 VP Kortenhoef, 035-61426
Excursies : J.J.M.van Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn 02154-18804
Korhaan : W.Duurland, M.Simonszhof 84, 1216 LM Hilversum 035-217222
Contr.Vogelwet
(A.I.D.): R.G.Moolenbeek, A.Voetlaan 14, 1244 PJ Ankeveen 035-62641
Vogelasiel : B.van Ingen, J.v.Schimmelstraat 6, 1411 VS Naarden 02159-45658
Consulent Vrije
Vogelreservaten: H.de Soete, G.v.Amstelstraat 410, 1216 CC Hilversum 035-210834
Natuurbeschermings-
consulenten : S.N.Dwarshuis, Willibrorduslaan 88, 1216 PC H'sum 035-216846
R.Hofmeester, De Lange Gangh 81, 1398 CW Muiden 02942-3203
R.Kloosterman, Beeldhouwerpad 84, 1315 KD Almere-Stad 03240-43418

Inzenden waarnemingskaartjes

J.de Jonge, van Brakellaan 26, 1215 PJ Hilversum

Afhalen waarnemingskaartjes

Ankeveen : R.G.Moolenbeek, A.Voetlaan 14, 1244 PJ Ankeveen 035-62641
Bussum/Naarden: L.Reddingius, Gr.W.den Oudelaan 22, 1412 AV Naarden 02159-42508
Hilversum : J.de Jonge, Van Brakellaan 26, 1215 PJ Hilversum 035-217672
Huizen : Bert Roor, Eland 41, 1273 OK Huizen 02152-64623 (p)
030-913685 (w)
Muiden : Mark v.d.Pol, Lely 3, 1398 CS Muiden 02942-3510

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de V.W.G., is de vereniging op geen enkele wijze verantwoordelijk te stellen.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester dienen declaraties voor gemaakte onkosten vóór 1 december bij de coördinator van de betreffende subgroep te worden ingediend.

Contributie: Voor leden f 20,--, huisgenoot-leden f 7,50 per jaar, bij voorkeur te betalen met de van ons ontvangen accept-girokaart met lidnummer, aan het begin van het kalenderjaar.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

" De Korhaan "
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028 , 1200 BA Hilversum

port betaald
Hilversum

XH 3016104 G
LECLERCQ J W

VT HOFFSTR 28
1223EE HILVERSUM